

III. Sukurti sąlygas veiksmingai ir ekonomiškai bausmių vykdymo sistemai (parengti ir įgyvendinti realias nuteistųjų resocializacijos priemones, įteisinti elektroninę stebėseną (monitoringą), pasirengti laisvės atėmimo vietų pertvarkai).

• Kokią padėtį radome

Bausmių vykdymo sistema buvo daugiau orientuota į asmens įkalinimą ir baudžiamųjų priemonių taikymą, o ne nuteistų asmenų resocializaciją ir reintegraciją į visuomenę. Laisvės atėmimo įstaigos perpildytos, jose esamos asmenų laikymo sąlygos neatitinka tarptautinių standartų ir pažeidžia nuteistųjų teises. Šių įstaigų struktūrinės sistemos išlaikymas ir jos valdymas neekonomiškas ir nepakankamai efektyvus.

• Ką padarėme 2009 m.

- Parengta ir Vyriausybėje patvirtinta nauja Laisvės atėmimo vietų modernizavimo strategija, leisianti iki 2017 m. pertvarkyti laisvės atėmimo įstaigų Lietuvoje tinklą, pastatyti naujas įkalinimo įstaigas ir taip pagerinti įkalinimų asmenų laikymo sąlygas, sumažinti jų išlaikymo išlaidas, padidinti visuomenės saugumą, išvengti pernelyg didelių ir neatsiperkančių investicijų į esamus infrastruktūros objektus, išvengiant nereikalingų išlaidų asmenų konvojavimui. Numatyta, kad naujoji laisvės atėmimo vietų modernizavimo strategija, lyginant su iki tol galiojusia, užsibrėžtus tikslus leis pasiekti ne iki 2033-ųjų, bet iki 2017-ųjų, ir beveik dvigubai pigiau.
- Parengėme Probacijos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų projektus, kurie leis:
 - sukurti veiksmingą probacijos (bausmės vykdymo atidėjimo, lygtinio atleidimo nuo bausmės prieš terminą ir lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigų) sistemą;
 - nuteistųjų resocializaciją ir elgesio kontrolę vykdyti atsižvelgiant į asmenų pakartotinio nusikalstamo elgesio riziką;
 - vykdyti nuolatinę nuteistųjų elgesio kontrolę elektorinio stebėjimo priemonėmis, kas užtikrins efektyvią nuteistiesiems įstatymų nustatytų ir teismo paskirtų pareigų kontrolę;
 - taikyti nuteistiesiems efektyvias pataisos priemones (resocializacijos programas) ir teikti jiems socialinę paramą;
 - įtraukti visuomenę į nuteistųjų resocializacijos procesą;
 - sumažinti teismų darbo krūvį, kadangi projektuose atsisakoma kai kurių teismų funkcijų (pavyzdžiui, atleidimo nuo bausmės pasibaigus bausmės vykdymo atidėjimo laikui);
 - sumažinti nuteistųjų skaičių laisvės atėmimo vietose, kadangi plečiami bausmės vykdymo atidėjimo, lygtinio atleidimo nuo laisvės atėmimo bausmės prieš terminą ir lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigų taikymo institutai, o kartu stiprinama nuteistųjų priežiūra visuomenėje;
 - laisvės atėmimo bausmę taikyti tik būtinai atvejais ir atsižvelgiant į kiekvieną asmenį individualiai.

• Ką darysime 2010 m.

Kalėjimų departamentui pavaldžių įstaigų optimizavimas, diegiant efektyvesnio valdymo principus ir taip taupant valstybės biudžeto asignavimus.

Įgyvendinant atskirus Laisvės atėmimo įstaigų modernizavimo strategijoje numatytus darbų etapus:

- parengti reikalingą informaciją ir technines sąlygas Vilniaus tardymo izoliatoriaus-pataisos namų, Šiaulių tardymo izoliatoriaus-pataisos namų, Klaipėdos tardymo izoliatoriaus-pataisos namų, Panevėžio tardymo izoliatoriaus-pataisos namų galimybių studijoms;
- parengti galimybių studiją dėl Laisvės atėmimo vietų ligoninės iškėlimo koncepcijos;
- parengti duomenis galimai paraiškai dėl Vilniaus tardymo izoliatoriaus-pataisos namų ir (ar) Šiaulių tardymo izoliatoriaus-pataisos namų įtraukimo į pilotinius viešosios ir privačios partnerystės projektus;
- atsižvelgiant į parengtą galimybių studiją dėl Lukiškių kalėjimo iškėlimo iš miesto centro, pradėti šio projekto įgyvendinimo procesą;
- įsigyti Vilniaus tardymo izoliatoriaus-pataisos namų iškėlimui iš miesto centro reikalingą žemės sklypą, pradėti jo detaliojo planavimo procedūras.

Parengtas ir Seime priimtas Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso pakeitimo ir papildymo įstatymas. Įgyvendinant jį bus ugdomas nuteistųjų savarankiškumas (apmokestintas elektros prietaisų naudojimas), užtikrintas racionalesnis pataisos įstaigoms išlaikyti skiriamų lėšų panaudojimas, sudarytos nuteistiesiems laisvės atėmimu iki gyvos galvos tinkamos bausmės atlikimo sąlygos ir užtikrinti pataisos įstaigų, kuriose laikomi šios kategorijos nuteistieji, saugesnis valdymas.

Sukurti prielaidas priimti Probacijos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų projektus, numatančius probacijos sistemos įdiegimą, o vėliau – juos sklandžiai įgyvendinti. Tai turėtų užtikrinti ekonomišką bausmių vykdymo sistemos veikimą ir geresnę resocializaciją, dėl kurios mažėtų pakartotinių nusikaltimų tikimybė.

Parengti teisės akto projektą, reguliuosiantį svarbiausias asmenų, laikomų laisvės atėmimo vietose, socialinės rehabilitacijos nuostatas, siekiant plačiau įtraukti į šį procesą visuomenę, užtikrinti nuoseklią ir veiksmingą įkalintų nuteistųjų resocializaciją.

Parengti teisės aktų projektus ir įgyvendinti organizacines priemones, kuriomis būtų siekiama užtikrinti saugesnį laisvės atėmimo vietų valdymą.